

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ЄС В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

23 червня 2023 року на саміті лідерів країн Європейського Союзу Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. Такий статус ще раз підтвердив прагнення нашої країни увійти в європейську родину, переорієнтувати вітчизняну освіту й науку на новий вектор розвитку, поділяти спільну історію та цінності членів європейської спільноти. З огляду на активні процеси євроінтеграції і всебічної трансформації української вищої освіти відзначимо, що загальноприйняті цінності ЄС набувають все більшої актуальності, а їх запровадження в систему університетської освіти набуває потужного розвитку.

Саме тому **мета цієї публікації** – розкрити досвід реалізації ключових європейських цінностей в освітньому процесі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Як свідчить **аналіз останніх досліджень і публікацій**, основні аспекти специфіки запровадження цінностей в освітній простір ЗВО висвітлено в роботах українських учених (Т. Андрущенко (2016), Н. Бойченко (2016), Е. Зарединової (2020), М. Нестерової (2020), Т. Онуфрієнко (2007), І. Регейло (2018), А. Чернякової (2022)) та їх зарубіжних колег (S. Bergan (2021), L. Matei, D. Craciun, M. Popovici (2021), C. Naval, C. Ugarte (2007)). Проте, вважаємо, що окреслене питання потребує додаткових наукових розвідок з метою уточнення специфічної ролі базових цінностей ЄС у підготовці майбутніх філологів та вчителів іноземних мов.

Одним із напрямків Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки є формування Європейського простору вищої освіти як «інклюзивного, інноваційного та взаємопов'язаного простору на підтримку стійкої, згуртованої та мирної Європи» [2, с. 17], де панують європейські цінності. Заклади освіти в цьому випадку перетворюються на «потужні агенти змін у просуванні європейських цінностей» [3, с. 235], а самі цінності стають вагомими інструментами «викладання, навчання, розроблення освітньої та мовної політики, процедури забезпечення якості, управління навчальним процесом» [3, с. 235]. Тому запровадження в систему вищої освіти таких фундаментальних цінностей ЄС, як демократія, рівність, повага до людської гідності й прав людини, свобода, гуманізм, верховенство права, толерантність, національна й міжнародна орієнтація, антирасизм і недискримінація, солідарність, мир і міжнародне взаєморозуміння,

міжкультурна освіта, екологічна обізнаність [1, с. 43-44], стало поштовхом для імплементації ініціативною групою викладачів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького проекту Програми Європейського Союзу Еразмус+ напрямку Жан Моне «Strengthening the EU common values through the policy of multilingualism in the education and training of future teachers» (Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику мультилінгвальності в освіті та підготовці майбутніх учителів) 101083321 - SEUCV ETT - ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH.

Зазначений проєкт реалізується у 2023-2026 роках і спрямований на розвиток і зміцнення базових європейських цінностей через вивчення основ європейської політики багатомовності в процесі теоретичної і практичної підготовки бакалаврів мовних спеціальностей – майбутніх учителів іноземних мов. Вважаємо, що саме педагогічні працівники, які спеціалізуються на навчанні іноземних мов дітей різних вікових груп, здатні стимулювати розвиток лінгвістичного розмаїття, як запоруки здійснення євроінтеграційних процесів, провадити інноваційну діяльність щодо виховання нового покоління молодих українців – активних членів демократичного суспільства, які добре обізнані й поділяють базові цінності об'єднаної Європи.

З метою реалізації зазначеного проєкту було розроблено навчальний курс «Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику мультилінгвальності в освіті та підготовці майбутніх учителів», що складається з двох частин – теоретичної (60 год.) і практичної (60 год.). Інноваційність курсу реалізується через пропагування європейського способу життя та запровадження провідних цінностей, що поділяють європейці; вивчення концепції багатомовності; наближення освітньо-педагогічного процесу нашого університету до європейських стандартів у сфері викладання іноземних мов; створення основи для вивчення та викладання іноземних мов з раннього віку.

За період з 1 квітня 2023 року по теперішній час в рамках реалізації Модуля Жана Моне з метою забезпечення доступності матеріалів проєкту та відображення конкретного впливу результатів на інституційному рівні з вказанням підтримки Європейського Союзу робочою групою проєкту створено окрему сторінку на офіційному сайті університету, сторінки проєкту в соціальних мережах (Інстаграм, Фейсбук). Окрім того, розроблено логотип Модуля, банер та необхідні інформаційні матеріали; розроблено робочу програму та силабус Модуля «Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та підготовці майбутніх учителів»; створено та наповнено навчальним контентом сторінку освітнього компоненту на сайті Центру дистанційних освітніх технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького; складено розклад навчальних занять здобувачів вищої освіти, залучених до навчання за курсом; проведено круглий стіл «Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та при підготовці майбутніх учителів» на Міжнародній науково-практичній конференції

«Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному полікультурному суспільстві», присвяченій 100-річчю МДПУ імені Богдана Хмельницького (Запоріжжя – Мелітополь, 12-13 травня 2023р.); проведено тренінг для вчителів ЗЗСО та здобувачів вищої освіти “The EU’s policy of multilingualism as a foundation for early foreign language learning and teaching in Ukraine” (29 червня 2023 р.); опубліковано 4 статті у фахових виданнях України та 1 міжнародну статтю.

Висновки. Досвід реалізації ключових європейських цінностей у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького та проміжні результати імплементації проєкту свідчать про активний інтерес молоді до пізнання базових європейських цінностей. Такий систематичний підхід до вивчення та популяризації Європейських цінностей сприяє наближенню української освіти до європейських стандартів, тим самим допомагає Україні отримати повноправне членство в Європейському Союзі.

Фінансування дослідження. Проєкт «Strengthening the EU common values through the policy of multilingualism in the education and training of future teachers» фінансується Європейським Союзом. Проте, висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов’язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з освіти та культури (ЕАСЕА). Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Золотухіна С. Т., Іонова О. М., Лупаренко С. Є. Актуальні цінності сучасної європейської освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 76. Т. 1. С. 42-46. DOI: 10.32840/1992-5786.2021.76-1.7.
2. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022—2032 роки. Розпорядження Кабінету міністрів України від 23 лютого 2022 року №286-р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehiya.rozv.VO-23.02.22.pdf> (дата звернення: 22.09.2023).
3. Чернякова А. Європейські цінності у навчанні іноземних студентів у контексті інтеграції в європейський освітній простір. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 56. Т. 3. С. 234-240. DOI: 10.24919/2308-4863/56-3-36.